

FINANSTIDNINGEN

Tel 08-506 245 00, fax 08-14 99 30,
e-post redaktion@fti.se

30 oktober 1999

Taggtråd i stället för böcker?

STÄNG ALLA SKOLOR. Och börja om.

Bakom alla fina floskler om skolans ambitioner och mål står inte allt riktigt rätt till.

När författaren Christina Claesson i förra veckan skrev ett öppet brev i Sydsvenska Dagbladet startades en debatt utöver det vanliga i Malmö.

"Stäng alla skolor. Någon undervisning är det ändå inte tal om. Är syftet att hålla en generation blivande socialbidragstagare och kriminella under uppsikt vore det billigare och mer effektivt med taggtrådsstängsel."

Hon avslöjar bristen på civilturage och ledarskap inom skolan: hur eleverna kommer och går som de vill, hur de talar i mobiltelefon under lektionerna, hur de saknar förmåga till meningsbildning och inte har ordförord nog att muntligt beskriva enkla föremål som en linjal. Eleverna ger intryck av att lida av kollektiv dyslexi-damp, summera Claesson.

REAKTIONERNA HAR INTE låtit vänta på sig. Rektorn och lärarna på den aktuella skolan säger att det är överdrifter. En studierektor menar att Claesson provocerar eleverna genom att kräva tystnad och uppmärksamhet.

Skolkommunalrådet

Agneta Eriksson i

Malmö är "bestört"

och skall kontakta

skolledningen. Men det

visar sig att skolkuratorn

tidigare har talat

med politikern om

situationen. "Varför

räckte det inte med att en vanlig

kurator slog larm?", undrar

kuratorn, som menar att varje

ord i det öppna brevet är sant.

Också eleverna håller med om att

situationen är usel. De

är var nära att gå ut i strejk som en

följd av debatten – under parollen som "Vi

vill ha bättre läroböcker. Strängare

lärare! Utbildade lärare!"

Christina Claesson följde förra

helgen upp sitt första

brev och menar att "mellan skolans

högå mål och den låga

verkligheten härskar det fega

tigandet". Av statistik från

stadskontoret i Malmö framgår att i

snitt 30 procent av eleverna

går ut årskurs nio med icke

godkänt i minst ett ämne. I

vissa stadsdelar handlar det om

68 procent. Ändå erkänner de

ansvariga inte problemen.

Claesson konstaterar att hennes

drastiska förslag om att stänga

skolan tycks obefogad. Den har

redan stängt sig själv.

DET INTRESSANTA i den befriande

öppna debatten i Malmö är att

den tränger bakom de ensidiga

ropen om ökade ekonomiska

bidrag. Diskussionen börjar

röra vid det som varit tabu i

årtionden: värderingar och

moral. Är det rätt att ställa

krav på eleverna? Ska elever

lära sig att ta konsekvenserna

av sitt agerande? Eller ska

skolan vara en förvaringsplats

där människor på väg in i

vuxenvärlden befrias från eget

ansvarstagande?

Allt medan skolminister

Ingegerd Wärnersson delar sin

tid mellan att rida spärr mot

vissa företagsformer i

skolvärlden och att stänga

specialskolor för särskilt

behövande.

Hon borde läsa Sydsvenskan.

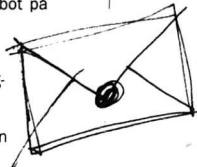
Finanstidningen har börjat publicera dagliga, osignerade ledare. Det är väl bra, för utsatt att redaktörerna räcker till vad gäller antal och intellektuell kapacitet. Detta sagt främst med anledning av förra lördagens ledare "En samling förlorare".

I nämnda ledare sablar Finanstidningen ned en tankeväckande idé om borgerligt politiskt förnyelse bara för att idén emanerar från den gamle folktoppartisten Ola Ullsten. Det är odemokratiskt, gement och/eller helt enkelt korkat.

Finanstidningen väljer att helt ignorera själva tanken i Ullstens förslag, nämligen att bilda ett helt nytt borgerligt parti på – i princip – liberal grund. Om denna tanke har Finanstidningen inte ett ord att säga. Inte ett ord om hur ett sådant nytt parti skulle, eller inte skulle (här skulle analysen ha kommit in) råda bot på den impotens, som enligt Finanstidningens egen uppfattning uppenbarligen vidläder de

borgerliga partierna. Detta, kära – än så länge – Finanstidningen, är helt enkelt generande svagt. Har ni inte resurser att upprätthålla kvaliteten i en daglig ledarsida är det väl bättre att slopa den.

Anders Unnerstad
Valentuna

Man skulle ju kunna tänka sig att "Aktuellt rapport" i fredags var ganska välfunnna

och välskriven. Men som journalist, eller snarare före detta journalist, så vågar man ju kanske inte säga det. Rakt ut liksom.

Det skulle ju kunna vara möjligt att en Figge eller en Elfsberg smugit sig in i arbetsrummet. Och stod bakom axeln på en. Och om de då fick se att man eventuellt berömde din ledare. Ja då vore man verkligen ute i kylan!

Så jag har inte sagt nåt...

fd Aktuellt-reporter

Manisk mammonism...

...eller kreativ kosmopolism?

Just nu pågår en häftig idékamp om den politiska makten i Sverige. Den förs ännu inte i öppen konfrontation, utan det handlar snarare om ett antal aktörer som till synes oberoende av varandra kör sina egna spår.

Det ena spåret beskriver samtiden som "hyperkapitalistiskt" och hävdar att näringslivet blivit alltmer kortsiktigt, girigt och brister i förnuft. Börsens krav har trängt ut det långsiktiga tänkandet. Människor flyter runt som drivved i det kapitalistiska down-sizinginfernet. Flexibilitet är ett maktthavard som betyder underkastelse.

Det andra spåret handlar om "den nya ekonomin" och hyllar nätverken, kunskapsföretagen, tekniken, projektnomaderna, upplevelseindustrin, det kosmopolitiska, symbolanalytikerna och allt annat som andas framsteg och förändring.

HYPERKAPITALISMENS KRITIKER breder ut sig i tidskrifter som ETC, Ordfront och Arena. Den nya ekonomin firar sina futuristiska orgier i Wired, Fast Company och Dolly.

Vad vi ser är egentligen att två olika samhällskrafter kämpar om problemformuleringsprivilegiet – och därmed makten över dagordningen.

Vare sig vi pratar om "hyperkapitalism" eller "den nya ekonomin" så talar vi om samma fenomen, nämligen den globaliserade och nätverksorganiserade samhällsordning som just nu växer fram.

Det är verkligen något nytt som inträffat. Lars Magnusson, professor i ekonomisk historia, menar att det egentligen handlar om att kapitalismen alltmer fungerar enligt skolboken – konkurrensen ökar, avkastningskraven blir högre på grund av det institutionella sparatet och globaliseringen skapar ett oerhört omvandlingsstryck (DN 26/10).

Det mest intressanta med utvecklingen är kanske att "nätverket" blir den styrande metaforen för vårt organisatoriska tänkande. Staternas hierarkier blir rundningsmärken när företaget och människor själva knyter kontakter. Nationella politiker, med sina diplomater och parlamentariska restriktioner, förvandlas till onödiga mellanhänder. Samhällsekonomin integreras horisontellt och onödigt gör nationen som organisationsform.

Hötorgsskräck? High-techskrapan vid Hotorget. Hot eller löfte?

Summerat

Är det vi ser en ny, befriande ekonomi, eller stressad hyperkapitalism? Den vars beskrivning vinner gehör vinner också makt.

Nätverksföretagen ställer många invanda uppfattningar på huvudet. Exempelvis behöver de inte ha alla funktioner inom sina väggar, det mesta av tjänster kan köpas in utifrån. För varje kund samlas en lämplig mängd aktörer för att var och en på sitt sätt bidra till problemlösningen. Den som ansvarar för projektet är kvalitetsäkrare men behöver inte själv genomföra speciellt mycket av det konkreta fotarbetet.

Den gamla ekonomin fungerade mer som det gamla självförsörjande bondehuslätet – man gjorde nästan allt själv. Men i den nya ekonomin satsar företaget på sin kärnverksamhet och låter inhandla resten. Då blir det oftast billigare, smidigare och mer anpassningsbart.

DEN NYA EKONOMINs företag är alltså projektstyrda – fungerar på ad hoc-basis – och flyttar hela tiden fokus beroende på omständigheterna. Den som först upptäcker ett bra koncept blir den som får det mesta av betalningen. Själva utförandet betalar sig allt mindre.

Vi kan se att de arbetsmarknadsregler och den lagstiftning som byggs upp kring fabriksamhällets principer får allt svårare att hårbärga denna utveckling. Kampen mellan gammalt och nytt blir den centrala samhällsmotsättningen.

Vi ser det i vårddebatten där politikerna försvarar sig mot upplevelseindustrins anspråk på näringsfrihet. Vi ser det i bemanningsföretagens framgång. Vi ser det i diskussionen om EMU och pigdebatten.

Denna utveckling jublar den nya ekonomins företrädare över, eftersom de anser att den skänker flexibilitet, mångfald och ökad effektivitet.

Men kritikerna talar om att utvecklingen skapar anorektiska företag, en ny otrygghet hos arbetskraften och en urholkad välfärdsstat, där daglönerna sliter livet ur sig för att göra giriga kapitalister.

ALLA SOM INTRESSERAR sig för hur Sverige ska styras framöver borde lägga sig i frågan om vad det är som ska stå på dagordningen: Hyperkapitalism eller Den Nya Ekonomin.

Den som vinner har framtiden i sina händer.

STIG-BJÖRN
LJUNGGREN

Fi Dr statsvetenskap, socialdemokrat och omvärldsanalytiker. Knuten till PR-byråen Rikta.

stikan@ljunggren.com

FINANSTIDNINGEN

Ingår i Modern Times Group

Telefon:

08-506 245 00

Fax:

08-14 99 30

Postadress:

Box 70347, 107 23 Stockholm

Beställningsadress:

Kungsgatan 18, 4 tr

Redaktionen

E-post: redaktion@fti.se

Fax: 08-14 99 30

Läsarservice dygnet runt

Beställning: 08-506 245 60

Utöbliven tidning: 08-506 245 60

Fax: 08-506 245 62

E-post: gredn@fti.se

Annonser

Telefon: 08-506 245 80

Fax: 08-506 245 81

Chefredaktör/ansvarig utgivare

Jon Åsberg

Verkställande direktör

Frederik Rudbeck

Utgivare

Sveriges Finansnyheter AB

Prenumerationspriser

Helt år 2 396 kr (inkl moms 2 540 kr)

Halvt år 1 340 kr (inkl moms 1 420 kr)

Kvartal 731 kr (inkl moms 775 kr)

Månad 245 kr (inkl moms 260 kr)

Postnr: 92 03 03-5

Bankgrupp: 5470-1016

Webbida och textarkiv

Finanstidningen tillgängligt elektroniskt

och finns tillgängligt på internet:

adressen www.fti.se. Där finns arkiv

sedan 1 januari 1997

Artiklar kan även beställas per

telefon 08-506 245 00 för 250

kr/ord plus moms per artikel

Förbehåll mot elektronisk

lagring och publicering

Skicka gärna av

skribenten. Detta

meddelas normalt

inte

För beställt

material ansvaras

ej

Finanstidningens räckvidd
125 000 läsare
Dagligt ekonomiskt magasin

Finanstidningen
ISSN-1100-662X
VLT Press AB
Valentuna 1999